

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การที่ประเทศชาติจะเจริญก้าวหน้า และพัฒนาในด้านต่างๆ ต้องอาศัยกำลังคนเป็นปัจจัยสำคัญ และกำลังจะมีประสิทธิภาพเพียงใดนั้น ย่อมขึ้นอยู่กับประสิทธิภาพของการจัดการศึกษา เพราะเป็นเครื่องมือสำคัญในการพัฒนาความรู้ ความคิด ความประพฤติ เจตคติ ค่านิยม เพื่อนำไปพัฒนาคุณภาพชีวิตให้สามารถอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุขอันจะส่งผลให้การพัฒนาประเทศทำได้อย่างสะดวก รวดรื่น และรวดเร็ว (กระทรวงศึกษาธิการ. 2546 : 19)

การจัดการศึกษาปฐมวัย จึงเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับเด็กทุกคน เพราะเป็นการเตรียมตัวในระบอบต้นของชีวิตก่อนที่จะเข้าเรียนในระดับประถมศึกษา การศึกษาระดับนี้ มุ่งจัดให้แก่เด็กวัย 3 - 5 ปี ซึ่งเป็นวัยสำคัญในการวางรากฐานของชีวิต เพราะเป็นช่วงที่มีการพัฒนาอย่างรวดเร็ว ทั้งทางร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา ตลอดจนบุคลิกภาพอันเป็นพัฒนาการต่อเนื่องมาจากวัยทารก ดังนั้น เด็กวัย 3 - 5 ปี จึงควรได้รับการเตรียมความพร้อมในทุกด้านของการพัฒนาให้เป็นไปอย่างถูกทิศทางและต่อเนื่อง เพื่อเป็นพื้นฐานในอนาคต และการศึกษาปัจจุบันยอมรับว่า การให้การอบรมเลี้ยงดู และการเตรียมความพร้อมเพื่อไปสู่การเรียนรู้อย่างถูกวิธี จะทำให้เด็กได้มีการพัฒนาที่ดีทั้งทางด้านร่างกาย อารมณ์ - จิตใจ สังคม สติปัญญา และความคิดสร้างสรรค์ ซึ่งจะมีผลทำให้เป็นผู้ใหญ่ที่ดี มีคุณภาพ เป็นกำลังสำคัญของประเทศชาติ ครูปฐมวัย หรือผู้ทำหน้าที่ดูแลเด็กเล็กที่มีบทบาทหน้าที่เกี่ยวข้องกับเด็กในช่วงวัยนี้ จำเป็นต้องมีความรู้ ความเข้าใจ ในการเตรียมความพร้อมให้เหมาะสม เพื่อที่จะนำไปพัฒนาเด็กให้มีความพร้อมในทุกๆ ด้าน ให้เต็มตามศักยภาพของแต่ละบุคคล เพื่อจะได้เป็นพื้นฐานของความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ต่อไป (กฤษณา สมะวรรณนะ. 2547: 8)

การจัดการศึกษาที่มีคุณภาพเป็นความคาดหวังของสังคม โดยหวังว่าการจัดการศึกษา มุ่งเน้นพัฒนาเด็กให้เติบโตขึ้นอย่างมีคุณภาพ ซึ่งสอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 หมวด 1 มาตรา 6 ว่า การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข โดยเฉพาะการจัดการศึกษาสำหรับเด็กปฐมวัย ซึ่งเป็นวัยที่เหมาะสมในการพัฒนาให้เกิดความพร้อมทั้งทางด้านความรู้และการปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม เพื่อให้เป็นผู้ใหญ่ที่ดีในอนาคต เด็กปฐมวัย

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

2

เป็นวัยที่มีการเจริญเติบโตของสมองสูงสุดกว่าวัยอื่นๆ ดังนั้น การจัดการศึกษาระดับนี้ ควรได้รับการพัฒนาอย่างถูกวิธีและเป็นระบบ (กระทรวงศึกษาธิการ. 2546 : 3)

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 ได้วางหลักและแนวทางที่ชัดเจนเกี่ยวกับบทบาทขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการจัดการศึกษา ดังในหมวด 14 การปกครองส่วนท้องถิ่น มาตรา 289 บัญญัติให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีสิทธิที่จะจัดการศึกษาอบรมและการฝึกอาชีพตามความเหมาะสมและความต้องการในท้องถิ่นนั้น และเข้าไปมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของรัฐ โดยคำนึงถึงความสอดคล้องกับมาตรฐานและระบบการศึกษาของชาติ และคำนึงถึงการบำรุงรักษาศิลปะ จารีตประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่น และวัฒนธรรมอันดีงามของท้องถิ่น ประกอบกับ พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) มาตรา 41 บัญญัติให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีสิทธิจัดการศึกษาในระดับใดระดับหนึ่งหรือทุกระดับตามความพร้อม ความเหมาะสม และความต้องการภายในท้องถิ่น และพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 มาตรา 19 (9) บัญญัติให้เทศบาลเมืองพัทยา และองค์การบริหารส่วนตำบล มีอำนาจหน้าที่ในการจัดการศึกษา

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะต้องจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับทิศทางการพัฒนาประเทศตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 (พ.ศ. 2550 - 2554) ที่มุ่งผู้สังคมอยู่เย็นเป็นสุข (Green and happiness society) โดยยึดหลักปฏิบัติตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมาเป็นแนวทางการพัฒนาภายใต้หลักการที่ยึดความพอประมาณ ความมีเหตุผล และการสร้างภูมิคุ้มกัน มุ่งการพัฒนาที่สมดุล และมีบูรณาการทุกมิติทั้งด้านตัวคน สังคม เศรษฐกิจ และสิ่งแวดล้อม แบบองค์รวมที่มีคนเป็นศูนย์กลางอย่างต่อเนื่อง เพื่อสร้างภูมิคุ้มกันให้แก่ประเทศให้สามารถปรับตัวพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงและความผันผวนของกระแสโลกาภิวัตน์ อันจะนำไปสู่การอยู่เย็นเป็นสุข

นอกจากนี้ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นยังต้องจัดการศึกษาให้มีคุณภาพและได้มาตรฐานการศึกษาของชาติ ซึ่งมีเป้าหมายของการจัดการศึกษาอยู่ที่การพัฒนาคนไทยทุกคนให้เป็นคนเก่ง คนดี และมีความสุข โดยจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และการบริหารโดยใช้สถานศึกษาเป็นฐาน เพื่อสร้างแหล่งเรียนรู้และสังคมแห่งความรู้สำหรับเป็นกลไกในการขับเคลื่อนให้คนไทยทุกคนได้มีโอกาสและทางเลือกที่จะเข้าถึงปัจจัยและเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต (กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น. 2546 : 21)

องค์การบริหารส่วนตำบล เป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอีกรูปแบบหนึ่งที่ได้รับการถ่ายโอนภารกิจในการจัดการศึกษาปฐมวัย และการส่งเสริมการพัฒนาเด็กในการเตรียมความพร้อมก่อนวัยเรียนในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก จากส่วนราชการตามพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอน

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา³

การกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 เช่น ศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัดของกรมศาสนา ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กจากกรมพัฒนาชุมชน เป็นต้น ซึ่งในปัจจุบันมีองค์การบริหารส่วนตำบลหลายแห่งได้จัดตั้งศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขึ้นเองตามอำนาจหน้าที่ในการส่งเสริมพัฒนาเด็ก และเป็นจุดเริ่มต้นที่สำคัญในการเตรียมความพร้อมแก่เด็ก ให้มีคุณภาพ สำหรับการศึกษาระดับปฐมวัย ให้ได้รับการพัฒนาทางด้านร่างกาย อารมณ์ - จิตใจ สังคม และสติปัญญา ตลอดจนส่งเสริมให้มีลักษณะนิสัยที่เหมาะสมกับวัย เป็นไปอย่างถูกต้องตามหลักวิชาการ ตามตามศักยภาพ มีคุณธรรม จริยธรรม ระเบียบวินัย และมีความพร้อมที่จะเข้ารับการศึกษาขั้นพื้นฐานในระดับต่อไป (พระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 5) พ.ศ. 2546)

ผลจากการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ที่ผ่านมา พบว่า ยังมีปัญหาหลายประการ ดังนี้ ไม่มีความพร้อมทั้งทางด้านบุคลากร งบประมาณ และข้อจำกัดอื่นๆ ในด้านการบริหารจัดการ ด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อม ความปลอดภัย ด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร ด้านการมีส่วนร่วมและการสนับสนุนจากชุมชน ไม่ได้คุณภาพตามเกณฑ์มาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นซึ่งจะส่งผลให้เด็กมีระดับพัฒนาการที่ล่าช้า รวมถึงเซาว์ปัญญาที่มีแนวโน้มลดลงอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะในกลุ่มเด็กที่อยู่ในชนบท จากผลสำรวจการประเมินพัฒนาการของเด็กปฐมวัยไทยหลายครั้งที่ผ่านมา สรุปได้ว่าประมาณ 1 ใน 5 ของเด็กในช่วงอายุ 3 - 5 ปีแรกจะมีระดับพัฒนาการที่ล่าช้า หรือค่อนข้างล่าช้า มีระดับสติปัญญาต่ำกว่าเกณฑ์ นอกจากนี้ ยังพบว่าพัฒนาการด้านอารมณ์ สังคมของเด็กไทย และความคิดสร้างสรรค์อ่อน ซึ่งความสามารถในด้านอารมณ์ และสังคมนั้น จะมีผลต่อการเรียนรู้ในโรงเรียน และผลสัมฤทธิ์ในการเรียน และความสำเร็จของชีวิตในอนาคต (มูลนิธิสาธารณสุขแห่งชาติ. 2551 : 8)

ดังนั้น ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่ส่วนราชการต่างๆ ถ่ายโอนให้กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดตั้งขึ้นเอง ถือเป็นสถานศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 มาตรา 18 และ มาตรา 4 แต่ก็ยังมีความแตกต่างหลากหลาย ทั้งในด้านโครงสร้างการบริหารงาน ได้แก่ ด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ด้านบุคลากร ด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย ด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร ด้านการมีส่วนร่วมและการสนับสนุนจากทุกภาคส่วน และด้านส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย รวมถึงการพัฒนาคุณภาพ ซึ่งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะต้องรับผิดชอบภารกิจดำเนินการจัดการศึกษาให้ได้คุณภาพและมาตรฐาน เพื่อให้ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในความรับผิดชอบขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นสถานศึกษาแห่งแรกที่มีคุณภาพและมี

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

4

มาตรฐานสามารถให้บริการตอบสนองชุมชนด้านการจัดการศึกษาแก่เด็กปฐมวัย อายุ 2 - 5 ปี อย่างทั่วถึง ดังนั้น กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่นจึงได้จัดทำมาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อเป็นแนวทางให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นถือปฏิบัติในการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้มีมาตรฐานและมีคุณภาพ เป็นไปในแนวทางเดียวกัน (สำนักประสานและพัฒนากิจการการศึกษาท้องถิ่น กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น, 2553 : 1 - 2)

จากความเป็นมาและปัญหาดังกล่าว ผู้วิจัยในฐานะนักวิชาการศึกษา ซึ่งมีบทบาทหน้าที่รับผิดชอบดูแล และส่งเสริมพัฒนาการจัดการศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์การบริหารส่วนตำบล จึงมีความสนใจที่จะศึกษาสภาพ ปัญหา และแนวทางการแก้ไขปัญหาการจัดการศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กขององค์การบริหารส่วนตำบล ในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ในส่วนของการดำเนินงานการจัดการศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ว่ามีระดับการปฏิบัติมากน้อยเพียงใด และมีปัญหาอุปสรรค หรือข้อขัดข้องต่างๆ ที่ทำให้การดำเนินงาน ที่เกี่ยวกับการจัดการศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์การบริหารส่วนตำบล ในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ไม่บรรลุวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายที่วางไว้ ตามมาตรฐานการดำเนินงานตามมาตรฐานทั้ง 6 ด้าน ซึ่งประกอบด้วย ด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ด้านบุคลากร ด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย ด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร ด้านการมีส่วนร่วมและการสนับสนุนจากทุกภาคส่วน และด้านส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย เพื่อหาแนวทางการแก้ไขปัญหาการจัดการศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้ชัดเจนยิ่งขึ้น ซึ่งการศึกษาสภาพ และปัญหา จะทำให้สามารถแก้ไขปัญหาได้ตรงประเด็น ถูกต้อง เหมาะสม เป็นไปได้ และสามารถนำข้อมูลไปปรับปรุงแก้ไขพัฒนาระบบการบริหารจัดการศึกษาให้มีประสิทธิภาพและเป็นไปตามมาตรฐานการศึกษามากยิ่งขึ้น

คำถามการวิจัย หรือประเด็นการวิจัย

1. สภาพการจัดการศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์การบริหารส่วนตำบล ในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา เป็นอย่างไร
2. ปัญหาการจัดการศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์การบริหารส่วนตำบล ในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา อยู่ในระดับใด
3. แนวทางการแก้ไขปัญหาการจัดการศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์การบริหารส่วนตำบล ในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา เป็นอย่างไร

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

5

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพการจัดการศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์การบริหารส่วนตำบล ในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา
2. เพื่อศึกษาปัญหาการจัดการศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์การบริหารส่วนตำบล ในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา
3. เพื่อศึกษาแนวทางการแก้ไขปัญหาการจัดการศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์การบริหารส่วนตำบล ในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ความสำคัญของการวิจัย

บุคลากรที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กและหน่วยงานอื่นๆ สามารถนำผลการวิจัยนี้ไปใช้เป็นแนวทางในการแก้ไขปัญหา และปรับปรุงพัฒนาคุณภาพ การบริหารจัดการศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์การบริหารส่วนตำบล ในจังหวัด พระนครศรีอยุธยา ที่จะนำไปสู่การพัฒนาและยกระดับความมีประสิทธิภาพในการจัดการศึกษา ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมากยิ่งขึ้น

ขอบเขตของการวิจัย

1. ขอบเขตของเนื้อหา

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมุ่งศึกษา สภาพ ปัญหา และแนวทางการแก้ไขปัญหาการจัดการศึกษา ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์การบริหารส่วนตำบล ในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ผู้วิจัยดำเนินการ ตามขั้นตอน ดังนี้

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ แบ่งเป็น 2 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาสภาพและปัญหาการจัดการศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์การบริหารส่วนตำบล ในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ องค์การบริหารส่วนตำบล ในจังหวัด พระนครศรีอยุธยา จำนวน 121 แห่ง

1.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ องค์การบริหารส่วนตำบล ในจังหวัด พระนครศรีอยุธยา จำนวน 92 แห่ง ซึ่งได้จากการใช้ตารางสำเร็จรูปของเครจซี่และมอร์แกน (Krecie & Mogan) มีระดับนัยสำคัญที่ .05 โดยมีผู้ให้ข้อมูลแต่ละ 2 คน คือ ปลัดองค์การบริหาร

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา⁶

ส่วนตำบล และหัวหน้ากองการศึกษา หรือนักวิชาการศึกษา หรือบุคลากรอื่นที่รับผิดชอบดูแลศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์การบริหารส่วนตำบล ในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ได้กลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น จำนวน 184 คน

ขั้นตอนที่ 2 การศึกษาแนวทางการแก้ไขปัญหาการจัดการศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์การบริหารส่วนตำบล ในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ผู้วิจัยดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

1. ขั้นตอนการตรวจสอบความถูกต้องเชิงวิชาการของแนวทางการแก้ไขปัญหาการจัดการศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์การบริหารส่วนตำบล ในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่

1.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน ซึ่งได้มาจากการสุ่มตัวอย่างโดยไม่อาศัยความน่าจะเป็น (Nonprobability sampling) ด้วยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive sampling) (พวงรัตน์ ทวีรัตน์, 2543 : 84)

2. ขั้นนำแนวทางการแก้ไขปัญหาการจัดการศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่สอดคล้องกับหลักวิชาการลงไปสู่การปฏิบัติ เพื่อให้เป็นไปตามมาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกำหนด

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่

1.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กต้นแบบ หรือศูนย์พัฒนาเด็กเล็กนำอยู่ ในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา

1.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กต้นแบบ หรือศูนย์พัฒนาเด็กเล็กนำอยู่ ในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา จำนวน 3 แห่ง ซึ่งได้มาจากการสุ่มตัวอย่างโดยไม่อาศัยความน่าจะเป็น (Nonprobability sampling) ด้วยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive sampling) ผู้ให้ข้อมูล คือ หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

3. ตัวแปรที่ศึกษา ได้แก่

3.1 สภาพการจัดการศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์การบริหารส่วนตำบล ในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา

3.2 ปัญหาการจัดการศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์การบริหารส่วนตำบล ในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา

3.3 แนวทางการแก้ไขปัญหาการจัดการศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์การบริหารส่วนตำบล ในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

4. กรอบแนวคิดในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการศึกษา สภาพ ปัญหา และแนวทางการแก้ไขปัญหาการจัดการศึกษา ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์การบริหารส่วนตำบล ในจังหวัดพระนครศรีอยุธยาตามมาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2553 กำหนดไว้ 6 ด้าน โดยผู้วิจัยได้นำมาเป็นกรอบแนวคิด ดังภาพประกอบ

สภาพ และ ปัญหาการจัดการศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก
ขององค์การบริหารส่วนตำบล ในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา
ตามมาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก
ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จำนวน 6 ด้าน ประกอบด้วย

1. ด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก
2. ด้านบุคลากร
3. ด้านอาคาร สถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย
4. ด้านวิชาการ และกิจกรรมตามหลักสูตร
5. ด้านการมีส่วนร่วม และการสนับสนุนจากทุกภาคส่วน
6. ด้านการส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย

แนวทางการแก้ไขปัญหาการจัดการศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก
ขององค์การบริหารส่วนตำบล ในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดของการวิจัย

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

เพื่อให้การวิจัยเกิดความชัดเจนและความเข้าใจที่ถูกต้องตรงกัน ผู้วิจัยจึงได้นิยามความหมายของคำที่เกี่ยวข้องในการวิจัย ดังนี้

การจัดการศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก หมายถึง การดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในการจัดประสบการณ์ และส่งเสริมพัฒนาการเรียนรู้ให้กับเด็กที่มีอายุระหว่าง 2 - 5 ปี เพื่อให้มีความพร้อม ทั้งทางด้านร่างกาย อารมณ์ - จิตใจ สังคม และสติปัญญา มีความเหมาะสมกับวัยได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยปฏิบัติตามมาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กำหนดไว้ จำนวน 6 ด้านประกอบด้วย

ด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก หมายถึง การกำหนดแนวทางในการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เพื่อให้ศูนย์พัฒนาเด็กสามารถดำเนินงานการจัดการศึกษาให้เป็นไปตามมาตรฐานและมีคุณภาพตามหลักวิชาการ ซึ่งประกอบด้วย การบริหารงาน การบริหารงบประมาณ และการบริหารบุคคลไว้อย่างชัดเจน

ด้านบุคลากร หมายถึง การกำหนดคุณสมบัติ บทบาทหน้าที่ และความรับผิดชอบของบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ซึ่งประกอบด้วย ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หัวหน้าส่วนราชการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ครูผู้ดูแลเด็ก ผู้ช่วยครูผู้ดูแลเด็ก ผู้ประกอบอาหาร ภารโรง และพนักงานจ้างที่ปฏิบัติหน้าที่อื่นในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

ด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อม และความปลอดภัย หมายถึง การกำหนดแนวทางในการดำเนินงานการจัดหาสถานที่ การก่อสร้าง หรือการปรับปรุงอาคารสถานที่ ตลอดจนการจัดสภาพแวดล้อมทั้งภายในอาคาร และภายนอกอาคาร ต้องคำนึงถึง ความมั่นคง แข็งแรง ถูกสุขลักษณะ มีความเหมาะสม และความปลอดภัยแก่เด็ก

ด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร หมายถึง การกำหนดแนวทางการดำเนินงานในการจัดประสบการณ์เพื่อเตรียมความพร้อมให้กับเด็กมีพัฒนาการทั้งทางด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญา มีความเหมาะสมกับวัย ซึ่งครอบคลุมถึงการศึกษาค้นคว้า การนำแผนการจัดประสบการณ์ไปใช้ การจัดหา และผลิตสื่อ ตลอดจนการนำนวัตกรรมมาใช้ในการจัดประสบการณ์ การนิเทศ ติดตามและประเมินผล และการบริหารงานซึ่งไม่เกี่ยวกับการจัดประสบการณ์ให้กับเด็ก ได้แก่ ด้านโภชนาการ ฯลฯ

ด้านการมีส่วนร่วมและการสนับสนุนจากทุกภาคส่วน หมายถึง การกำหนดแนวทางการดำเนินงานด้านการมีส่วนร่วมและการสนับสนุนจากทุกภาคส่วน โดยให้สถานศึกษาร่วมกับบุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันสังคมอื่นเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงานของศูนย์พัฒนา

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา⁹

เด็กเล็ก ได้แก่ ด้านวิชาการ ด้านอาคารสถานที่ ด้านงบประมาณ ด้านบุคลากร และด้านความสัมพันธ์กับชุมชน เป็นต้น

ด้านการส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย หมายถึง การกำหนดแนวทางในการดำเนินงานด้านการส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย เพื่อให้ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีการสร้างเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย เพื่อใช้เป็นแหล่งแลกเปลี่ยนความรู้ระหว่างหน่วยงานเดียวกันในการพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้มีคุณภาพและเป็นไปตามมาตรฐานที่กำหนด

สภาพการจัดการศึกษา หมายถึง การปฏิบัติที่เป็นอยู่ หรือดำเนินการอยู่ในปัจจุบันที่เกี่ยวกับการจัดการศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรบริหารส่วนตำบล ในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ตามมาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จำนวน 6 ด้าน ประกอบด้วย ด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ด้านบุคลากร ด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย ด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร ด้านการมีส่วนร่วมและการสนับสนุนจากทุกภาคส่วน และด้านการส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย

ปัญหาการจัดการศึกษา หมายถึง อุปสรรค หรือข้อขัดข้องต่างๆ ที่ทำให้การดำเนินงานที่เกี่ยวกับการจัดการศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรบริหารส่วนตำบล ในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ไม่บรรลุวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายที่วางไว้ ตามมาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จำนวน 6 ด้าน ได้แก่ ด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ด้านบุคลากร ด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย ด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร ด้านการมีส่วนร่วมและการสนับสนุนจากทุกภาคส่วน และด้านการส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย

แนวทางการแก้ไขปัญหาการจัดการศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก หมายถึง วิธีการปฏิบัติที่สอดคล้องกับหลักวิชาการที่มาจากข้อเสนอแนะของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่มีการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กอยู่ในระดับดีขึ้น มาใช้เป็นแนวทางการแก้ไขปัญหาการจัดการศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในด้านที่มีปัญหาค่าเฉลี่ยตั้งแต่ระดับปานกลางขึ้นไป

องค์กรบริหารส่วนตำบล หมายถึง หน่วยการบริหารราชการส่วนท้องถิ่น หรือราชการส่วนท้องถิ่นมีฐานะเป็นนิติบุคคล ในจังหวัดพระนครศรีอยุธยาที่จัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติสภาตำบล และองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 5) พ.ศ. 2546 ที่ดำเนินการ จัดการศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก หมายถึง สถานศึกษาที่ให้การอบรมเลี้ยงดู การจัดประสบการณ์ และการส่งเสริมพัฒนาการเรียนรู้ให้กับเด็กที่มีอายุระหว่าง 2 - 5 ปี มีฐานะเทียบเท่าสถานศึกษาในที่นี้

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

10

หมายถึง ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล ในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ได้แก่ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่องค์การบริหารส่วนตำบลจัดตั้งขึ้นเอง และศูนย์พัฒนาเด็กเล็กของส่วนราชการต่างๆ ถ่ายโอนมาให้อยู่ในความดูแลรับผิดชอบขององค์การบริหารส่วนตำบล เช่น ศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด/มัสยิด ธรรมการศาสนา ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กของกรมพัฒนาชุมชน และศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก (3 ขวบ) รับถ่ายโอนจากสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (สพช.)

หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก หมายถึง บุคลากรที่องค์การบริหารส่วนตำบลคัดเลือก และแต่งตั้งจากครูผู้ดูแลเด็กเพื่อปฏิบัติหน้าที่รับผิดชอบดูแลบุคลากรและการทำงานในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

ผู้ทรงคุณวุฒิ หมายถึง ผู้มีคุณวุฒิไม่ต่ำกว่าปริญญาโท สาขาการบริหารการศึกษา หรือผู้ที่มีคุณวุฒิไม่ต่ำกว่าปริญญาโท สาขาอื่นที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. บุคลากรที่มีหน้าที่เกี่ยวข้องในการจัดการศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สามารถนำข้อมูลไปใช้เป็นแนวทางในการวางแผน การพัฒนา การกำหนดนโยบาย การบริหาร และการส่งเสริมการจัดการศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์การบริหารส่วนตำบล ในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา
2. หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง สามารถนำผลการวิจัยไปประยุกต์ใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาการบริหารจัดการศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลมากยิ่งขึ้น